

آیا مهمترین توانایی رئیس جمهور نباید قدرت تحول فرهنگی باشد؟

اجرای قانون اساسی بدون آشنایی کافی با فرهنگ ممکن نیست

نباید رئیس جمهور را فقط مسئول نان و آب مردم بدانیم. بندهای قانون اساسی فقط اقتصادی نیست. اگر رئیس جمهور از فرهنگ سر درنیاید، ممکن است ناگهان جامعه را در عرصه فرهنگ دچار انحطاط کند. چنین کسی به سختی متوجه می‌شود که فعالیت‌های اقتصادی او پیامدهای فرهنگی عدیده‌ای ایجاد خواهد کرد که خود مانع رونق اقتصادی خواهد شد. این مشکلی است که در همه سال‌های گذشته غالباً با آن درگیر بوده‌ایم.

تحول در تکنولوژی سخت، نیازمند تحول در تکنولوژی نرم است

جدیدترین نظریات در مکاتب اقتصادی، مباحث مبنایی علم اقتصاد را جدا از روانشناسی نمی‌دانند. فعالیت اقتصادی در مقام تولید و مصرف بیشتر وابسته است به فرهنگ جامعه. بعضی از دانشمندان جهان پیش‌نیاز تحول در تکنولوژی سخت، را تحول در تکنولوژی نرم می‌دانند. و تکنولوژی نرم به نوع فرهنگ و معنویات جامعه وابسته است. اگر شما بخواهید جامعه‌ای را از نظر تکنولوژی رشد بدهید مجبور هستید ابتدا از نظر فرهنگی رشد بدهید.

در کنار بهترین زندگی‌ها هم مشکلات اقتصادی بدون اصلاح فرهنگ اقتصادی بر طرف نمی‌شود

اگر سطح زندگی بالاتر برود و معیشت بهتر شود اما فرهنگ ارتقاء پیدا نکند،
۱- نارضایتی‌ها کاهش پیدا نخواهد کرد،
۲- از امکانات به خوبی استفاده نخواهد شد،
۳- وابستگی‌ها کاهش پیدا نمی‌کند، و ما همیشه آسیب‌پذیر خواهیم بود.
بنابراین در کنار بهترین زندگی‌ها هم مشکلات اقتصادی بدون اصلاح فرهنگ اقتصادی برطرف نخواهد شد.

مردم بیشتر تحت تأثیر مدیران جامعه هستند تا پدران و مادران / رئیس جمهور به مثابه معلم اخلاق

امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید: «مردم بیشتر شبیه و تحت تأثیر مدیران جامعه هستند تا پدران و مادران خود؛ النَّاسُ بِأَمْرَائِهِمْ أَشْبَهُ مِنْهُمْ بِأَبَائِهِمْ» (تحف العقول/ ۲۰۸). یعنی اثر تربیتی پدر و مادر انسان بر روی او کمتر از سیاسیون و سیاستمداران جامعه است. با توجه به این اصل، اهمیت متقی بودن رئیس جمهور معلوم خواهد شد. بر اساس این روایت، وقتی می‌خواهیم رئیس‌جمهور تعیین کنیم، گویی می‌خواهیم معلم اخلاق تعیین کنیم. البته نه اینکه معلم اخلاق باشد اما عرصه دیگری نداشته باشد. منافاتی با یکدیگر ندارند.

بدون تقوا با هر فضیلت دیگر امور اصلاح نخواهند شد

مطمئناً شخصیت و منش رئیس‌جمهور، بر شخصیت و منش سیاسی دیگر مسئولان سیاسی جامعه تأثیر می‌گذارد. این مسئله اهمیت زیادی دارد. وقتی مدیران جامعه تقوا داشته باشند، واقعاً چقدر کارها بهتر پیش خواهد رفت؟ وقتی تقوا در جامعه گسترش پیدا کند، چقدر مشکلات بیشتر حل خواهد شد؟ یقیناً بدون تقوا با هر فضیلت دیگر امور اصلاح نخواهند شد. در اصل ۱۱۵ نیز در شرایط رئیس‌جمهور آمده است: «دارای حسن سابقه و امانت و تقوا». یعنی به سمت کسانی که حسن سابقه و امانت و تقوایشان اثبات نشده نباید رفت.

شخصیت دوم کشوری باید تاحدی به ویژگی‌های رهبری نزدیک باشد

اصل ۱۱۳: «پس از مقام رهبری، رئیس‌جمهور عالی‌ترین مقام رسمی کشور است.» رئیس‌جمهور باید کسی باشد که بعد از مقام معظم رهبری بتواند شخصیت جایگاه دوم را داشته باشد. پس باید تا حدی به ویژگی‌های رهبری نزدیک باشد.

رئیس جمهور باید از میان رجال مذهبی باشد

اصل ۱۱۴: رئیس‌جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی .. انتخاب گردد. یعنی اولاً باید از رجال مذهبی باشد. لازمه‌اش این است که از معرفت دینی نسبتاً بالایی برخوردار باشد. اما چرا اولاً باید مذهبی باشد؟ زیرا مهمترین تربیون کشور و نظام مقدس جمهوری اسلامی در سطح جهان به رئیس‌جمهور سپرده می‌شود. کشوری که مهمترین امتیاز آن برخوردار از تفکر اسلام ناب است. او نه تنها باید بتواند در مسیر اسلام ناب حرکت کند بلکه باید بتواند اسلام ناب را به همه جهانیان معرفی کند. در همه دنیا هیچکس انکار نمی‌کند که «دین» موجب انقلاب ما، مقاومت ما و پیشرفت ما تاکنون شده، بعد یک دفعه رئیس‌جمهور ما از دین کم خبر داشته باشد؟!

اغلب مشکلات اقتصادی نیازمند اصلاح «فرهنگ» اقتصادی است

وقتی می‌گوییم فرهنگ، یکی از مهمترین ابعاد فرهنگ، فرهنگ اقتصادی کشور است. فرهنگ کار و تلاش، فرهنگ تولید کار، فرهنگ خلق ثروت، فرهنگ مصرف، بیشتر نامگذاری‌های اقتصادی مقام معظم رهبری نگاه به فرهنگ اقتصادی دارد. دولتی که عاجز باشد از اصلاح فرهنگی، توانمند در اصلاح اقتصادی هم نخواهد بود. زیرا اغلب مشکلات اقتصادی نیازمند اصلاح فرهنگ اقتصادی است.

پایگاه اجرایی شدن همه برنامه‌های اقتصادی «فرهنگ جامعه» است

رئیس‌جمهور باید بتواند فرهنگ معیشت مردم را ارتقاء دهد؛ توزیع ثروت، امکانات و خدمات، و فعالیت‌های عمرانی به خوبی انجام گیرد، استقلال از نفت در اقتصاد پدید بیاید، و... اما پایگاه اجرایی شدن همه این برنامه‌های اقتصادی «فرهنگ جامعه» است.

فلسفه نظام ما نشان دادن کارآمدی دین در زندگی / مهمترین توانایی رئیس جمهور باید قدرت تحول فرهنگی باشد / اصلاح فرهنگ بدون دین ممکن نیست

این فلسفه نظام ماست که دین را برای زندگی مردم مفید قرار بدهد و مردم کارآمدی دین در زندگی را ببینند. این الگویی است که باید به جهانیان ارائه کنیم. پس آیا مهمترین توانایی که یک رئیس‌جمهور باید داشته باشد، این نخواهد بود که قدرت ایجاد تحول فرهنگی در جامعه را داشته باشد؟ و بتواند به کمک دین اصلاح فرهنگی انجام دهد؟

اولین بخش سوگند رئیس‌جمهور «پاسدار اسلام» بودن است / لازمه‌اش برخورداری از معرفت دینی است

اولین موردی که براساس اصل ۱۲۱ رئیس‌جمهور برای آن سوگند یاد می‌کند، پاسداری از اسلام است: «...سوگند یاد می‌کنم که پاسدار مذهب رسمی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی کشور باشم» قسم رئیس‌جمهور نیز به نوعی بر اسلام‌شناس بودن رئیس‌جمهور تأکید دارد. آیا لازمه پاسداری از تشیع برخورداری از معرفت نیست؟ چرا بعضی‌ها می‌خواهند عنصر اسلام‌شناسی را از سیاسیون جامعه حذف کنند؟ می‌دانید با حذف عنصر اسلام‌شناسی چه وضع نابسامانی به وجود خواهد آمد؟ اگر کسی نتواند از مذهب رسمی خوب دفاع کند و از آن به خوبی پاسداری بکند، از نظام و قانون اساسی هم نمی‌تواند به خوبی دفاع کند. توجه به این مضامین می‌تواند نگاه ما را به جایگاه رئیس‌جمهور بهبود ببخشد.

اصل ۱۲۱: «خود را وقف ... ترویج دین و اخلاق، پشتیبانی از حق و گسترش عدالت کنم»

آیا کسی که بخواهد دین و اخلاق را ترویج کند، نباید از قدرت معرفتی دینی بالایی برخوردار باشد؟